

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 19 januari 1937 kl. 4 e. m.

Memorial, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksbanken, jämlikt föreskrift i 37 § av lagen för Sveriges riksbank, till utskottet avgivna berättelsen om bankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1936, får härmed enligt gällande instruktion till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 19 januari 1937.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Ehrnberg, Lindley, Leffler, Johansson* i Friggeråker, *Ström* i Lidköping, *Bjurström* och *Berling*;

från andra kammaren: herrar *Holmgren, Lovén, Andersson* i Falkenberg, *K. A. Westman, Gustavson* i Västerås, *Osberg, Svedman* och *Frankenberg*.

Berättelse till bankoutskottet angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning.

Jämlikt föreskrift i 37 § lagen för Sveriges riksbank få fullmäktige i riksbanken härmed till bankoutskottet avgiva berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1936.

Den politiska oro, som även år 1936 härskat i världen, har påverkat den allmänna ekonomiska utvecklingen väsentligen i två riktningar. Å ena sidan hava de osäkerhetsmoment och störningar, som denna oro föranlett, utövat ett ogynnsamt inflytande på den världsekonomiska situationen. Å andra sidan har den stegrade rustningsverksamhet, som den politiska spänningen givit upphov till, verkat stimulerande på konjunkturutvecklingen.

I stort sett ha de faktorer, som understött en fortsatt gynnsam utveckling av konjunkturerna, varit dominerande. Det allmänna ekonomiska läget i världen har därför under året avsevärt förbättrats.

I Förenta staterna och Tyskland har den industriella produktionen under årets tre första kvartal kraftigt expanderat, och den redovisade arbetslösheten har starkt nedgått. Samma tendenser hava gjort sig gällande i England, ehuru produktionsökning och arbetslöshetsminskning ej varit så markerade. I Frankrike förekom t. o. m. tredje kvartalet ej någon avsevärd produktionsstegring, och antalet arbetslösa uppvisade en ej obetydlig ökning. Under fjärde kvartalet, efter francens devalvering, torde dock selsättningen även i detta land hava förbättrats.

Den markerade återhämtningen i priserna på världsmarknaden har varit ett betydelsefullt led i konjunkturförbättringen. Prisstegringen för råvaror har spelat en avsevärd roll för de transoceaniska länderna.

Möjligheterna att genom kontrollerande och restriktiva åtgärder hindra uppsvingets utveckling till en osund, av spekulativa faktorer betingad högkonjunktur ha diskuterats, framför allt i England och Förenta staterna. Ett steg i dylik riktning har tagits i sistnämnda land därigenom att de till Federal reserve systemet anslutna bankerna ålagts att hålla mellan 10 $\frac{1}{2}$ och 19 $\frac{1}{2}$ procent av summan av avista depositioner och 4 $\frac{1}{2}$ procent av summan av depositioner på tid såsom reserver i Federal reserve bankerna. Då dessa procentsatser tidigare voro respektive mellan 7 och 13 samt 3 procent, innebär detta steg en höjning av reservfordringarna med 50 procent. Det har tagits under övervägande i Förenta staterna, huruvida ej en förnyad skärpning av föreskrifterna angående bankernas reserver borde äga rum.

*Översikt
över det
allmänna
ekonomiska
läget.*

Utvecklingen på valutamarknaden.

I slutet av september övergavs i Frankrike den tidigare rådande guldpariteten för francen. Någon ny paritet fastslogs ej, utan francens guldinnehåll tilläts variera mellan vissa bestämda gränser. En depreciering på omkring 30 procent kom till stånd. Liknande åtgärder vidtogos i Schweiz och Tjeckoslovakien. I Italien fastställdes en ny, lägre guldparitet för liran; en ytterligare minskning av lirans guldinnehåll med intill 10 procent är möjlig på administrativ väg. Den holländska florinen frigjordes från guld och blev en fri valuta. Florinen har därefter hållits på en ungefär 20 procent lägre nivå än tidigare. Lettland knöt sin valuta till pundet i samband med en depreciering, som återställde den före september 1931 rådande pundkursen. Även den grekiska valutan anslöts till pundet till en kurs, som innebar en obetydlig depreciering.

I samband med den franska devalveringen utfärdade regeringarna i England, Förenta staterna och Frankrike likalydande förklaringar, i vilka som gemensamt mål för den monetära politiken angavs upprätthållande av jämvikt och stabilitet på den internationella valutamarknaden. Belgiska regeringen anslöt sig omedelbart till dessa förklaringar. Förenta staterna, England och Frankrike gjorde vissa utfästelser, som avsågo ett underlättande av den internationella guldhandeln. Motsvarande utfästelser gjordes sedermera av Belgien, Holland och Schweiz, samtidigt med att även de båda sistnämnda länderna uttryckte sin anslutning till ovan nämnda förklaringar.

Läget på valutamarknaden belyses av följande översikter.

Vissa noteringar å Londonmarknaden.

(Medeltal.)

	Avista kurs å			Guldpris sh. per uns fint
	Francs (Paris)	Dollars		
1935 (hela året)	74.27	4.90		142.12
1936 mars	74.92	4.97		140.98
juni	76.14	5.02		138.69
september	76.76 ¹⁾	5.05		137.99
december	105.14	4.91		141.69

¹⁾ 1—25 september 1936.

Avista växelkurser i Stockholm.

(Medeltal.)

	100 francs (Paris)	1 dollar	1 pund	100 riksmark	100 riksmark clearingkurs
1935 (hela året)	26.21	3.9652	19.401	160.04	159.19
1936 mars	25.96	3.9097	19.401	158.35	157.92
juni	25.54	3.8727	19.400	156.35	155.40
september	25.35 ¹⁾	3.8550	19.400	155.11	154.41
december	18.50	3.9610	19.400	159.77	158.74

¹⁾ 1—25 september 1936.

Riksbanken har ej funnit anledning att vidtaga någon förändring av pundkursen.

Riksbankens och affärsbankernas guldbehållning samt utländska tillgodohavanden framgå av följande tabell:

Riksbankens och affärsbankernas tillgodohavanden.¹⁾

(Miljoner kronor, vid månadens slut.)

	Riksbankens guld- innehav		Riksbankens utländska tillgodohavanden		Affärsbankernas utländska tillgodohavanden	
	metal- liska kassan	övrigt guld	netto	därav utländska stats- papper	netto	därav utländska obliga- tioner
1929 dec.	244.7	—	265.3	51.4	318.0	135.4
1935 dec.	407.8	—	629.0	68.4	230.3	116.0
1936 mars	430.0	24.0	575.4	68.4	220.1	112.5
juni	432.5	76.7	495.5	76.1	259.9	137.2
sept.	435.5	90.1	556.3	72.0	257.9	126.5
dec.	459.4	69.8	717.0	70.4

Följande tabell visar några av de viktigaste posterna i Sveriges betalningsbalans med utlandet.

Utvecklingen av handelsbalans och långa kapitalrörelser.¹⁾

(Miljoner kronor.)

	Utrikeshandel ²⁾			Handel med värdepapper ³⁾			Summa
	Import	Export	Import- (-) resp. export (+) överskott	Import	Export	Import- (-) resp. export (+) överskott	Import- (-) resp. export (+) överskott
1935	1,333	1,163	—170	100	113	+ 13	—157
1936	1,469	1,362	—107	196	143	— 53	—160

¹⁾ Riksbanken redovisar sitt guld till ett pris, motsvarande 2,480 kronor per kilogram fint guld. De utländska valutorna upptagas till kurser omkring de gamla pariteterna, darav pund sterling till en kurs av 18:— kronor. Därför äro uppgifterna angående riksbankens tillgodohavanden i guld och utländska valutor ej direkt jämförbara med uppgifterna angående affärsbankernas tillgodohavanden i utländska valutor. En jämförelse mellan nämnda uppgifter och uppgifterna angående handelsbalans och långa kapitalrörelser fordrar jämväl ett beaktande av dessa förhållanden.

²⁾ Enligt den preliminära handelsstatistiken. Uppgifterna avse tiden januari—november.

³⁾ Uppgifterna gälla köp och försäljning av värdepapper genom banker under tiden januari—november och genom fondhandlare under de tre första kvartalen. De motsvara sålunda ej den totala in- och utförseln av värdepapper, och böra därför begagnas med iakttagande av att en viss ofullständighet är för handen.

Sveriges kortfristiga fordringsöverskott i utlandet minskades under årets första del, vilket torde sammanhånga med underskott i handelsbalansen samt med stegrad import av särskilt utländska värdepapper. Under senare delen av året har fordringsöverskottet åter vuxit; denna tillväxt har uteslutande fallit på riksbanken. Affärsbankerna ha genom att överföra en del av sina utländska tillgodohavanden på riksbanken minskat sin fordran på utlandet.

En del av riksbankens valutareserv torde under den närmaste tiden komma att tagas i anspråk genom den ytterligare skuldåterbetalning till utlandet, som såväl från statens som från vissa kommuners och institutioners sida kan väntas ske.

Riksbanken har med hänsyn till önskvärdheten av att fördela sina risker i ej obetydlig utsträckning ökat sin guldbehållning.

Utvecklingen på den inhemska marknaden.

Den svenska penningmarknaden har under år 1936 förblivit lätt. Riksbankens diskonto, ävensom dess övriga räntesatser, ha varit oförändrade. Ej heller affärsbankerna ha vidtagit några ränteförändringar. Vissa sparbanker i Göteborgs och Bohus län, däribland de större sparbankerna, höjde under sommaren sina inlåningsräntor med $\frac{1}{4}$ eller från $2\frac{1}{2}$ till $2\frac{3}{4}$ procent. Vid årsskiftet företogo flera sparbanker ränteförändringar. Sålunda återgingo de större sparbankerna i Göteborgs och Bohus län till de lägre räntesatserna, och sparbankerna i Stockholm sänkte likaledes sina inlåningsräntor med $\frac{1}{4}$ till $2\frac{1}{2}$ procent.

Produktionens och arbetslöshetens tillika med prisernas utveckling i Sverige belyses i följande sammanställningar.

Industriell produktion och arbetslöshet.

Industriförbundets produktionsindex (1935 = 100.)

	Massa- och pappers- industri	Järn- och stål- industri	Maskin- industri	Livs- medels- industri	Textil- och söm- nads- industri	General- index	Arbetslös- heten inom fackförbun- den, procent, säsongarbets- lösheten eliminerad
1935 (medeltal)	100	100	100	100	100	100	15.1
1936 1 kv. . . .	103	102	106	101	106	104	10.6
2 kv. . . .	105	105	112	102	108	106	9.0
3 kv. . . .	109	108	114	107	108	109	8.0
okt/nov.	112	113	118	109	110	112	...

Partiprisutvecklingen.

(Bas: 1929 = 100.)

	Import	Export	Råvaror	Halv-fabrikat	Hel-fabrikat	Total
1935 (medeltal)	78	80	84	85	81	83
4 kv. . . .	81	80	86	87	81	84
1936 1 kv. . . .	80	82	85	87	82	84
2 kv. . . .	80	83	84	87	83	84
3 kv. . . .	82	87	86	89	85	86
okt/nov.	85	92	89	91	86	88

Riksbankens konsumtionsprisindex.

(Bas: September 1931 = 100.)

	Födo- och njutnings- ämnen	Bränsle och lyse	Bostad	Bekläd- nad	Inventa- rier	Övriga utgifter	General- index
1935 (medeltal)	105.4	94.7	96.6	97.8	98.1	97.8	100.5
4 kv. . . .	106.8	95.6	96.3	97.3	97.6	97.0	100.8
1936 1 kv. . . .	107.6	96.5	96.3	97.7	97.4	97.2	101.1
2 kv. . . .	108.3	95.9	95.4	98.1	97.4	97.1	101.3
3 kv. . . .	106.9	95.7	95.4	98.4	97.6	97.2	100.9
4 kv. . . .	107.1	96.8	95.4	98.7	98.1	97.4	101.2

Produktionsutvidgningen har som synes varit anmärkningsvärt jämnt fördelad mellan de olika industrigrupperna. Till grund för stegringen av produktionen inom livsmedels- samt textil- och sömnadsindustri torde huvudsakligen ligga den ökade köpkraft, som tillförts konsumenterna i samband med den utvidgade sysselsättningen och i någon mån genom höjda löner. Massa- och pappersindustriernas stegrade livaktighet är väsentligen baserad på de förbättrade avsättningsmöjligheterna utomlands. Ökningen av järn- och stålindustriens produktionsvolym grundar sig delvis på en ökad försäljning till utlandet. Behovet inom landet har medfört en avsevärd stegring av importen av järn och stål.

Arbetslöshetssiffrorna hava kraftigt reducerats. Icke desto mindre kvarstår i en del industrigrenar, framför allt inom stenhuggeri- och sågverksindustri, en viss arbetslöshet. Denna arbetslöshet är av betydligt större omfattning inom vissa distrikt än inom andra. Inom några grupper, såsom elektrisk industri, järnindustri och mekanisk verkstadsindustri, gör sig däremot en viss brist på yrkesutbildade arbetare gällande.

Partiprisnivån i Sverige har år 1936 varit stigande. Exportvarornas prisstegring, mest framträdande för trävaror och pappersmassa, synes hava varit något kraftigare än importvarornas, vilket innebär en svagt förbättrad bytesrelation med utlandet.

Generalindextalet för partipriserna på den inhemska marknaden har stigit omkring 5 procent under året. Kemisk-tekniska råvaror och fabrikat, läderindustriens råvaror och produkter samt gödningsmedel ha ej deltagit i denna prisstegring, som eljest varit tämligen jämnt fördelad på de olika varugrupperna. Sålunda stego såväl indextalet för råvaror som för hel- och halvfabrikat ungefär lika mycket som generalindex.

Beträffande detaljhandelspriserna ha födo- och njutningsämnen samt bränsle och lyse under år 1936 genomgående, utom möjligen beträffande specierier och kolonialvaror, legat på en i förhållande till föregående år något högre nivå. De övriga varugrupperna, som ingå i riksbankens konsumtionsprisindex, uppvisa mycket små prisförändringar.

Arsresultatet.

Riksbankens rörelse visar en nettovinst på 2,751,025: 81 kronor, varav 1,116,914: 43 kronor utgöra vinst från avbetalningslånefonden. Den för år 1935 redovisade nettovinsten utgjorde 4,269,233: 35 kronor, varav från avbetalningslånefonden 1,251,225: 89.

Vid bokslutets uppgörande har det av riksbanken redovisade guldets likasom föregående år upptagits till ett pris motsvarande 2,480 kronor per kilogram. Innehavet av utländska valutor har liksom i 1935 års bokslut upptagits till kurser omkring de gamla pariteterna, därav pund sterling till en kurs av 18:— kronor. Skillnaden mellan inköps- och bokföringspriserna vid inköp av guld och valutor har även under 1936 belastats ett särskilt konto, kursdifferenskontot, vilket även krediterats skillnaden mellan försäljnings- och bokföringspriserna vid försäljning av guld och valutor.

I riksbankens räkenskaper per den 31 december 1936 har saldotalet på kursdifferenskontot balanserats såsom tillgång med 241,291,645: 24 kronor. Motsvarande saldo utgjorde vid föregående årsskifte 141,551,391: 49 kronor. Den avsevärda ökningen av kursdifferenskontot under år 1936 beror därpå, att riksbankens guld- och valutainnehav ökats.

Därest riksbankens innehav av utländska valutor uppskrevs till vid utgången av 1936 gällande kurser, skulle saldotalet på kursdifferenskontot minskas med 55,741,523: 46 kronor. För utjämning av återstoden av saldotalet, 185,550,121: 78 kronor, skulle erfordras en uppskrivning till vid årsskiftet gällande guldpris i London av 237,8 miljoner kronor av riksbankens guld-kassa. Denna utgjorde den 31 december 1936 529,204,505: 72 kronor. Därav förvarades i utlandet 138,692,794: 39 kronor.

räkning år 1936.

	1935		1936	
	Kronor		Kronor	Kronor
KREDIT.				
(Inkomster och vinster)				
Lånerörelsen.				
Räntor på diskonterade växlar	289,901	98	331,361	36
» » hypoteks- och kommunlån	784,331	56	659,488	61
» » kredit i checkräkning	60,054	68	79,598	95
Avgifter för » » »	10,501	25	7,932	—
Inkasseringsavgifter och provisioner	1,076	83	851	11
Inbetalningar å inom linjen förda eller avskrivna fordringar (ej avbetalningslån)	1,322	—	4,883	78
				1,084,115 81
Utrikesrörelsen.				
Av utrikesrörelsen uppkommen vinst	3,717,740	98	5,166,889	25
Utdelning å aktier	192,067	20	188,833	26
				5,355,722 51
Svenska statspapper och obligationer.				
Räntor	2,226,546	30	795,197	06
Vinst vid utlottning och försäljning	1,609,560	72	5,995	11
				801,192 17
Övriga inkomster och vinster.				
Avgifter för i förvar mottagna depositioner:				
öppna	166,942	84	161,512	73
slutna	258	30	593	—
Ersättning från clearingnämnden	—	—	30,000	—
Provisioner och tillfälliga räntor	64,388	83	156,936	10
Pappersmagasinet	3,833	26	918	74
Inom linjen förda postväxlar	12,298	20	—	—
Ersatta förskingrade medel	352	60	550	—
Inkomster av fastigheter och diverse:				
vid huvudkontoret	1,600	—	1,466	35
vid avdelningskontoren	282,337	82	275,330	62
				627,307 54
Transport	9,425,115	35	—	—
				7,868,338 03

DEBET.	1935		1936			
	Kronor		Kronor	Kronor		
<i>Dyrtdstillägg:</i> Transport	3,255,072	92	—	—	3,275,124	44
Till fullmäktiges deputerade och vice riksbanks- chefen	3,572	—	4,059	—		
Å avlöningar och arvoden i riksbanken	251,275	—	285,913	—		
Till f. d. befattningshavare vid riksbanken	23,854	—	26,657	—		
» pensionärer, tillhörande riksbankens änke- och pupillkassor m. fl.	20,736	—	21,679	—		
» riksbankens befattningshavare å vid andra statens verk uppburna arvoden	99	—	96	—	338,404	—
<i>Förvaltningsutgifter för banken i dess helhet:</i>						
Inventarier och deras underhåll	44,014	35	43,342	37		
Fastighetsutskylder, renhållning av gator och gårdar	78,726	37	76,268	42		
Fastighetsunderhåll	56,676	46	57,517	89		
Kontorshyra	14,700	—	14,700	—		
Värme och belysning	130,152	37	112,148	68		
Skrivmaterialier och övriga förbrukningsartiklar	51,023	78	36,958	65		
Kostnader för blanketter, räkenskapers bindning, tidningar, böcker o. d.	63,911	58	53,624	69		
Annonser och kungörelser	19,345	28	25,779	99		
Post-, assurances-, telegram- och telefonavgifter . .	295,951	16	309,420	74		
Lagsöknings- och rättegångskostnader	1,159	79	*) —	—		
Revisionskostnader vid avdelningskontoren	14,198	61	12,603	55		
Kostnader för soliditetsupplysningar	31,609	90	31,020	84		
Transportkostnader	7,747	60	6,840	14		
Diverse utgifter vid samtliga kontor	76,000	07	79,641	63		
*) Avgår: Inbetalningar utöver utbetalningar för lagsöknings- och rättegångskost- nader under 1936			859,867	59		
			122	60	859,744	99
<i>Särskilda förvaltningsutgifter vid huvud- kontoret:</i>						
Förlag för löpande utgifter vid Tumba pappers- bruk utöver av bruket gottgjorda belopp	524,721	54	497,349	02		
Kontroll vid sedelpapperstillverkningen	3,301	30	5,260	60		
Förlag för löpande utgifter vid riksbankens sedel- tryckeri utöver av tryckeriet gottgjorda belopp	470,127	74	622,352	85		
Sedelförstöring	417	68	1,282	91		
Eldsläckningsanstalter och vattenförbrukning . . .	3,633	90	2,040	46		
Renhållning inom bankhuset	17,810	27	18,353	68		
Bevakning av	28,320	—	27,370	80		
Rese- och traktamentskostnader vid inspektion och inventering av avdelningskontoren	9,120	15	9,558	30		
Diverse reseersättningar	7,737	49	7,567	31	1,191,135	93
<i>Övriga utgifter och förluster:</i>						
Ränta å pensionsfonden å 4 %	99,948	79	104,286	31		
Avgifter till (för senare delen av år 1935)	41,020	—	83,000	—		
Sedeltryckeriets nybyggnadskonto	401,680	25	51,893	79		
<i>Anm.:</i> För sedeltryckeriets nybyggnad hava de sammanlagda kostnaderna under 1935 utgjort kr. 509,429:21, varav kr. 107,748:96 bestritts av medel, som erhållits vid försäljning av riksban- kens fastighet i Visby.						
Huvudkontorets ombyggnadskonto	—	—	234,762	69		
Transport	6,047,665	35	473,942	79	5,664,409	36

räkning (forts.).

KREDIT.	1935		1936			
	Kronor		Kronor		Kronor	
Transport	9,425,115	35	—	—	7,868,338	03
Transport	9,425,115	35	—	—	7,868,338	03

<i>DEBET.</i>	1935		1936		
	Kronor		Kronor		Kronor
Transport	6,047,665	35	473,942	79	5,664,409 36
Bidrag enl. bankoreglementets § 22 mom. 1 och 2	28,586	—	28,705	71	
Diverse	455	23	522	12	
Kostnader för guldtransporter	315,441	24	41,559	17	
' ' probering av guldplantsar	14,960	07	25,087	50	569,817 29
	6,407,107	89			6,234,226 65
Saldo, vinst (utom avbetalningslånefonden) . . .	3,018,007	46			1,634,111 38
Summa	9,425,115	35			7,868,338 03
Avbetalningslånefondens					
<i>DEBET.</i>					
Inom linjen förda lån	1,784	35			3,500 74
Saldo, vinst	1,251,225	89			1,116,914 43
Summa	1,253,010	24			1,120,415 17
Riksbankens hela vinst utgör alltså Kronor	4,269,233	35			2,751,025 81

räkning (forts.).

<i>KREDIT.</i>	1935		1936			
	Kronor		Kronor		Kronor	
Transport	9,425,115	35	—	—	7,868,338	03
Summa	9,425,115	35	—	—	7,868,338	03
vinsträkning.						
<i>KREDIT.</i>						
Räntor	1,250,402	92			1,119,489	73
Kapitalinbetalningar å inom linjen förda avbetalningslån	2,607	32			925	44
Summa	1,253,010	24			1,120,415	17

Utgående
balans-
räkning.

	1935		1936	
	Kronor		Kronor	
DEBET.				
(Tillgångar och fordringar)				
Kassa.				
<i>Metallisk kassa:</i>				
(enl. 8 § i lagen för Sveriges riksbank)				
Guldmynt enligt 1873 års myntkonvention	45,626,310	—	45,625,710	—
Omyntat guld samt äldre svenskt guldmynt	300,673,994	12	285,506,211	88
Utländskt guldmynt	61,482,436	62	128,293,620	86
				459,425,542 74
<i>Guld i utlandet, ej inräknat i metalliska kassan</i>	—	—		69,778,962 98
<i>Annan kassatillgång.</i>				
Silvermynt enligt 1873 års myntkonvention				
ävensom kopparnickelmynt	880,266	40	1,569,180	59
Äldre svenskt silvermynt	1,203	45	553	—
Brons-, järn- och kopparmynt	41,656	78	30,695	46
Enskilda bankers postväxlar, checkar m. m.	8,445,672	67	12,198,032	27
Utländska bankers sedlar	82,647	56	82,967	83
				13,881,429 15
Statspapper och obligationer.				543,085,934 87
Svenska statspapper	28,500,250	—	28,678,334	80
Andra svenska obligationer	4,085,950	—	4,594,474	92
Utländska statspapper	68,400,000	—	70,419,375	—
Beräknade räntor	719,325	52	770,976	85
				104,463,161 57
Lånerörelsen.				
Diskonterade växlar	11,931,369	—	12,160,176	37
Hypoteks- och kommunlån	24,979,712	27	21,707,467	—
Kredit i checkräkning	5,096,317	13	3,607,262	93
På indrivning beroende medel	—	—	390	—
				37,475,296 30
Utrikesrörelsen.				
Köpta växlar, betalbara i utlandet	365,318,847	43	390,743,781	77
Fordran i löpande räkning hos utländska banker och bankirer	206,880,263	33	258,780,361	85
				649,524,143 62
Kursdifferenskonto	141,551,391	49		241,291,645 24
Diverse räkningar	2,333,287	15		1,262,503 65
Summa	1,277,030,900	92	—	— 1,577,102,685 25
Avbetalningslånefondens				
DEBET.				
Utestående avbetalningslån	31,620,747	78		32,057,606 50
På checkräkning i riksbanken inestående outlånad fond	12,379,255	22		11,942,393 50
Summa	44,000,000	—		44,000,000 —

balansräkning.

	1935		1936	
	Kronor		Kronor	
KREDIT. (Skulder)				
Utelöpande sedlar	785,915,850	59	892,997,423	72
Postväxlaräkning	1,919,697	64	7,208,294	64
Checkräkning.				
Skuld till statliga myndigheter	179,709,374	12	277,932,048	04
» » bankaktiebolag	181,352,303	07	293,936,344	46
Övriga medel	21,457,965	04	15,401,262	83
			587,269,655	33
Lånerörelsen.				
Inkasseringsavgifter för diskonterade växlar	943	90	1,902	37
Utrikesrörelsen.				
Skuld till utländska banker och bankirer	11,627,550	93	2,965,259	10
Upphörda lånegrenar.				
Lånebanksobligationer med 4 ¹ / ₂ % ränta . .	120,666	88	120,666	88
» » » 4 » »	55,012	49	55,012	49
» » » 3 » »	227	19	227	19
Ej uttagna räntor på förestående obligationer	3,959	98	4,243	27
			180,149	83
Diverse räkningar	17,279,215	50	10,292,393	24
Kapitalbalans.				
Grundfond	50,000,000	—	50,000,000	—
Reservfond	20,000,000	—	20,000,000	—
Pensionsfond	2,604,777	66	2,703,225	28
Balanserade vinstmedel:				
från föregående år	714,122	58	733,355	93
vinst för året	4,269,233	35	2,751,025	81
			76,187,607	02
<i>Anm.: Värdet av riksbankens fasta och lösa egendom finnes ej upptaget bland tillgångar, som ingå i förestående kapitalbalans.</i>				
Summa	1,277,030,900	92	—	—
			1,577,102,685	25
ställning den 31 december 1936.				
KREDIT.				
För utlämnande av avbetalningslån anvisad fond	44,000,000	—	44,000,000	—
Summa	44,000,000	—	44,000,000	—

**Inom linjen förda tillgångar och skulder vid 1935 och
1936 års slut.**

	1935		1936	
	Kronor		Kronor	
<i>Tillgångar.</i>				
Inventariervärdet av vattenstämplat papper för postre- missväxlar m. m.	5,193	14	4,274	40
Riksbankens mynt- och medaljsamling	33,226	22	33,226	22
Taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter vid årens slut enligt nedanstående specifikation	13,476,000	—	14,851,000	—
Aktier i Internationella Banken*)	1,800,000	—	1,800,000	—
Summa	15,314,419	36	16,688,500	62
*) Anm.: Riksbankens innehav av aktier i Interna- tionella Banken utgör nominellt Schw. Fracs. 10,000,000: — (4,000 aktier à 2,500: — Schw. Fracs.) varav inbetalts 25 procent, bokförda inom linjen med angivet belopp.				
Fastigheten i:				
Stockholm: bankhuset	4,250,000	—	4,250,000	—
sedeltryckeriet	—	—	1,200,000	—
Göteborg	800,000	—	800,000	—
Malmö	425,000	—	425,000	—
Falun	185,100	—	185,100	—
Gävle	250,000	—	250,000	—
Halmstad	375,000	—	375,000	—
Härnösand	150,000	—	150,000	—
Jönköping	115,000	—	115,000	—
Kalmar	356,000	—	356,000	—
Karlskrona	550,000	—	550,000	—
Karlstad	150,000	—	150,000	—
Kristianstad	230,000	—	230,000	—
Linköping	300,000	—	300,000	—
Luleå	325,000	—	325,000	—
Mariestad	130,000	—	130,000	—
Norrköping	328,200	—	328,200	—
Nyköping	422,000	—	422,000	—
Sundsvall	250,000	—	250,000	—
Uppsala	535,000	—	535,000	—
Visby	—	—	175,000	—
Vänernborg	250,000	—	250,000	—
Växjö	315,000	—	315,000	—
Örebro	250,000	—	250,000	—
Östersund	115,000	—	115,000	—
Tumba	2,419,700	—	2,419,700	—
Summa	13,476,000	—	14,851,000	—
<i>Skulder.</i>				
Utelöpande postväxlar	12,298	20	12,290	96
» transportsedlar samt sedlar å 3 och 2 rdr				
specie på ofärgat papper	338,627	90	338,603	90
» bankosedlar å riksdaler och skillingar	1,315,328	04	1,315,328	04
Lånebanksobligationer å 4 % med ränta på ränta	548	08	548	08
» » med 4 1/2 % ränta	5,527	07	5,527	07
» » » 3 %	588	64	588	64
Förbindelser med 4 % ränta för under åren 1802 och 1803 inlämnat silver (s. k. silversedlar)	924	61	924	61
Realisationsobligationer med 4 % ränta till förfallodagen, utgivna för riksgäldssedlarnas inlösen 1803—1807 . .	417	58	417	58
Summa	1,674,260	12	1,674,228	88

Under riksbankens förvaltning men utan att ingå i dess balansräkning äro ställda två fonder, nämligen avbetalningslånefonden och spannmålskreditfonden.

*Fonder
under riks-
bankens
förvaltning.*

Avbetalningslånefondens fördelning på de olika kontoren den 31 december 1936 samt å fonden utestående belopp framgår av nedanstående översikt:

	Avbetalningslånefonden Kronor	Därav			
		använt Kronor	oanvänt Kronor		
Huvudkontoret	11,470,000	9,276,794	08	2,193,205	92
Avdelningskontoret i: Göteborg	2,870,000	2,776,836	—	93,164	—
Malmö	2,000,000	1,732,577	—	267,423	—
Falun	1,320,000	949,762	—	370,238	—
Gävle	1,300,000	1,042,719	—	257,281	—
Halmstad	840,000	597,235	—	242,765	—
Härnösand	1,060,000	593,433	—	466,567	—
Jönköping	2,180,000	1,765,566	—	414,434	—
Kalmar	900,000	572,163	—	327,837	—
Karlskrona	1,200,000	740,194	—	459,806	—
Karlstad	700,000	482,210	—	217,790	—
Kristianstad	750,000	341,276	—	408,724	—
Linköping	1,800,000	892,862	—	907,138	—
Luleå	2,100,000	1,650,263	42	449,736	58
Mariestad	470,000	256,705	—	213,295	—
Norrköping	1,330,000	821,867	—	508,133	—
Nyköping	750,000	493,871	—	256,129	—
Sundsvall	1,350,000	627,406	—	722,594	—
Umeå	1,760,000	1,207,890	—	552,110	—
Uppsala	1,750,000	1,603,344	—	146,656	—
Visby	1,300,000	580,074	—	719,926	—
Vänersborg	750,000	609,169	—	140,831	—
Västerås	1,000,000	610,103	—	389,897	—
Växjö	440,000	208,948	—	231,052	—
Örebro	1,100,000	666,794	—	433,206	—
Östersund	1,510,000	957,545	—	552,455	—
Summa	44,000,000	32,057,606	50	11,942,393	50

Den 31 december 1936 utestående belopp fördelade sig på följande sätt:

7 ¹ / ₂ års lån	kr.	5,317,784: —
5 » »	»	24,827,623: 40
2 ¹ / ₂ » »	»	1,912,199: 10
		<u> </u>
	Kr.	32,057,606: 50

Spannmålskreditfonden uppgick vid årets början till 3,500,000 kronor, varav emellertid 2,000,000 kronor den 7 februari 1936 återfördes till riksgäldskontoret.

	Den 31 december 1936			
	Fondens belopp Kronor	Beviljade krediter		Utestående belopp Kronor
		Antal St.	Belopp Kronor	
Huvudkontoret	930,000	1	150,000	4,565 80
Avdelningskontoret i Malmö	500,000	1	200,000	— —
» i Kristianstad	70,000	—	—	— —
Summa	1,500,000	2	350,000	4,565 80

Den ej använda delen av såväl denna fond som avbetalningslånefonden innestår i riksbanken å checkräkning.

Riksbankens styrelse och vissa förvaltningsåtgärder.

§ 1.

Vid val den 19 juni 1936 av fullmäktige i riksbanken har för valperioden 1936—1939 dels undertecknad Rooth fått sitt uppdrag såsom fullmäktig förnyat, dels ock till fullmäktig efter herr Viktor Larsson utsetts ledamoten av riksdagens andra kammare Per Edvin Sköld. *Fullmäktige
m. m.*

Till suppleanter hava utsetts för tiden från valet, till dess nytt val under år 1937 försiggått, bankrådet Harald Robert Wahlgren, ledamoten av riksdagens andra kammare Per Conrad Jonsson och ledamoten av riksdagens första kammare David Hansén.

Fullmäktige hava inom sig utsett:

till vice ordförande samt förste deputerad och riksbankschef undertecknad Rooth,

till andre deputerade undertecknade Amnér och Björnsson för resp. huvudkontoret och avdelningskontoren,

till inspektör för sedeltryckeriet undertecknad Amnér och

till inspektör för pappersbruket undertecknad Björnsson.

Därjämte hava fullmäktige till vice riksbankschef omvalt tjänstemannen i 30:e lönegraden Erik Wilhelmsson.

Herr Sköld har den 28 september 1936 utnämnts till statsråd och chef för handelsdepartementet, i anledning varav han jämlikt bestämmelserna i 30 § lagen för Sveriges riksbank och 16 § mom. 4 bankoreglementet frånträtt befattningen såsom fullmäktig. Sedan förste suppleanten, herr Wahlgren, anmält, att han icke önskade bli inkallad att tjänstgöra såsom fullmäktig annat än vid förfall för deputerad, hava fullmäktige beslutat, att undertecknad Jonsson skulle inträda såsom fullmäktig i stället för herr Sköld.

Herr Örne har under år 1936 tjänstgjort 71 dagar.

Såsom suppleant har undertecknad Jonsson under året tjänstgjort 4 dagar. Övriga av riksdagen valda suppleanter hava tjänstgjort, herr Wahlgren 115 dagar och herr Hansén 1 dag.

§ 2.

Till delegerade för riksdagens verk för år 1937 hava fullmäktige för sin del utsett undertecknade Amnér och Björnsson. *Val av delegerade för riksdagens verk m. m.*

Vidare hava fullmäktige gemensamt med fullmäktige i riksgäldskontoret utsett ordföranden för fullmäktige därstädes K. Hildebrand och bankokommissarien A. Bertil att under år 1937 å riksbankens och riksgäldskontorets vägnar deltaga, herr Hildebrand såsom ledamot i direktionen för Göta kanalverk och herr Bertil såsom ombud vid revisionen av samma verk.

§ 3.

Utseende av militieombudsman och efterträdare för denne.

Sedan revisionssekreteraren Torsten Petersson på grund av utnämning till generallotsdirektör och chef för lotsverket avlagt sig uppdraget att vara riksdagens militieombudsman samt t. f. revisionssekreteraren Johan Hagander på grund av Kungl. Maj:ts förordnande att vara ledamot, tillika vice ordförande, i arbetsdomstolen, jämväl avlagt sig uppdraget att vara dennes efterträdare, hava de av riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret den 5 november 1936 till militieombudaman utsett byråchefen Frans Gustaf Sture Centerwall samt till efterträdare för honom hovrättsrådet Carl Gustaf Ingemar Hellquist.

§ 4.

Val av ledamot och suppleant i styrelsen för AB. kreditkassan av år 1922.

Vid förrättat val av en ledamot i styrelsen för aktiebolaget kreditkassan av år 1922 jämte en suppleant för denna hava fullmäktige utsett till ledamot undertecknad Rooth och till suppleant vice riksbankschefen Wilhelmsson.

§ 5.

Val av representant i nämnden för fortlöpande konjunkturundersökningar.

Fullmäktige hava till representant för riksbanken i nämnden för fortlöpande konjunkturundersökningar utsett undertecknad Rooth.

§ 6.

Styrelserna för avdelningskontoren.

I avseende å styrelserna för avdelningskontoren hava under år 1936 följande förändringar ägt rum.

Vid kontoret i *Karlstad* har förste suppleanten länsbokhållaren Harald Lindell på egen begäran entledigats. Till suppleanter hava utsetts nuvarande suppleanterna disponenten Axel Kjellander och direktören Gustaf Hemmingson ävensom extra länsnotarien Bertil Geijer.

Vid kontoret i *Kristianstad* har i stället för fd. landskamreraren Ivan Regner, vilken uppnått 70 års ålder, till ledamot av styrelsen utsetts förste suppleanten handlanden Ossian Lindgren. Till suppleanter hava utsetts nuvarande suppleanterna länsassessorn Richard Lundberg och lantbrukaren Per Olsson.

Vid kontoret i *Luleå* har till andre suppleant utsetts tredje suppleanten landssekreteraren Ragnar Sundberg samt till tredje suppleant direktören Ernst Johan Sigfrid Bergström.

Vid kontoret i *Mariestad* har till verkställande styrelseledamot efter Harald Lindwall, vilken uppnått stadgad pensionsålder, utsetts tjänstemannen i 24:e lönegraden Thorsten Kjellgren. Andre suppleanten godsägaren Per Carlander har på egen begäran entledigats. Till suppleanter hava utsetts nuvarande suppleanterna lantbrukaren Georg Löfgren och fabrikören Axel Fjellman ävensom köpmannen Johan Filip Lööf.

Vid kontoret i *Norrköping* har till verkställande styrelseledamot efter Thorsten Wahlgren, vilken avlidit, utsetts tjänstemannen i 24:e lönegraden därstädes Carl Dahl.

Vid kontoret i *Umeå* har till verkställande styrelseledamot för år 1937 utsetts tjänstemannen i 24:e lönegraden Hans Hanson.

Vid kontoret i *Vänersborg* har i stället för kamrern Robert Håkanson, vilken under förra hälften av innevarande år uppnår 70 års ålder, till ledamot av styrelsen utsetts andre suppleanten Bo Westhall. Till suppleanter i stället för Westhall samt kronouppbörds-kassören Max Rehman och advokaten Bertil Landberg, vilka båda sistnämnda på egen begäran entledigats, hava utsetts köpmannen Eric Julius Lundborg, disponenten Folke Magnus Simonsson och advokaten Sture Bernstone.

Vid kontoret i *Växjö* har i stället för tredje suppleanten Sven Wetterling, vilken på egen begäran entledigats, utsetts byggmästaren Ernst Edvard Peterson.

Vid kontoret i *Östersund* har i stället för handelsföreståndaren Olof Olsson, vilken på egen begäran entledigats, till tredje suppleant utsetts disponenten John Gunnar Eriksson.

§ 7.

Sedan genom särskilda kungörelser den 26 juni 1936 Kungl. Maj:t förordnat dels, att 16 § 1 mom. sista stycket av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, avseende avlöning under ledighet för sjukdom i samband med havandeskap, skall upphöra att gälla, dels ock att 2 § i kungörelse den 26 juni 1925 med tilläggsbestämmelser till förstnämnda kungörelse skall hava viss ändrad lydelse, avseende beräkning av det avdrag å lön, som skall vidkännas vid ledighet för havandeskap, hava fullmäktige för riksbankens del i avvaktan på riksdagens beslut utfärdat provisoriska bestämmelser för ernående av överensstämmelse med civilförvaltningens avlöningsbestämmelser i dessa avseenden.

Ang. vissa provisoriska avlöningsbestämmelser.

§ 8.

Delegerade för riksdagens verk hava utfärdat föreskrifter angående skyldighet i vissa fall att förete läkarintyg för vinnande av anställning vid riksdagens verk.

Ang. läkarintyg för vinnande av anställning.

§ 9.

Med stöd av år 1935 verkställda sannolikhetsberäkningar rörande riksbankens pensionsfond hava fullmäktige beslutit, att räntan å fonden för år 1936 skall beräknas efter 4 % samt att ett belopp av 96,300 kronor skall debiteras fonden till bestridande av pensionskostnader.

Riksbankens pensionsfond.

Riksbankens fastigheter.

Riksbankens ombyggnad.

§ 10.

Den ombyggnad och modernisering i bankhuset i Stockholm, vartill riksdagen anvisat medel, är under utförande. Arbetena beräknas bli avslutade före utgången av första kvartalet 1937.

§ 11.

Sedeltryckeriets nybyggnad.

Inflyttning har ägt rum i den för sedeltryckeriet uppförda byggnaden i Stockholm.

Kostnaden för byggnadens uppförande har, tomtförvärv oberäknat, uppgått till 812,695 kronor 62 öre.

För ändamålet hade riksdagen anvisat ett anslag av 817,000 kronor.

I anledning av tryckeriets flyttning hava fullmäktige fastställt dels ny instruktion och arbetsordning för sedeltryckeriet samt ny instruktion för kontrollanten vid sedeltryckeriet och sedelkontoret dels även nya tjänstgöringsstadgar såväl för sedelkontoret, som numera är beläget inom tryckeribyggnaden, som även för sedelförstörringsavdelningen, vilken tidigare utgjort en del av sedelkontoret.

§ 12.

Kontoret i Göteborg.

Den utredning rörande ombyggnad av riksbankens fastighet i Göteborg, som omförmälts i fullmäktiges berättelse till bankoutskottet vid 1936 års riksdag, pågår alltjämt.

§ 13.

Vissa rörelsegrenar m. m.
Deltagande i emission av obligationslån.

Riksbanken har under nästlidet år såsom kommissionär deltagit i emissionen av dels svenska statens 3 procent amorteringslån av den 1 februari 1937 å nom. 126,000,000 kronor, dels svenska statens 3 procent amorteringslån av den 1 mars 1937 å nominellt 105,000,000 kronor, dels ock 1936 års premieobligationslån å nominellt 120,000,000 kronor.

De två förstnämnda emissionerna avsågo konvertering av uppsagda lån. Av premieobligationslånet skulle 100,000,000 kronor avse konvertering av 1931 års premieobligationslån samt återstoden 20,000,000 kronor nyteckning.

Därjämte har riksbanken deltagit i emissionen av Konungariket Sveriges stadshypotekskassas 3¹/₄ procent obligationslån av år 1937 å nom. 60,000,000 kronor.

§ 14.

Kontoföring för clearingnämnden.

Jämväl under år 1936 har riksbanken fungerat såsom clearingnämndens bankförbindelse för clearingarna med Tyskland och Italien och såsom clearingkontorets bankförbindelse för clearingarna med Turkiet, Estland och Lettland.

§ 15.

Avbetalningslånefonden.

Räntan för lån från avbetalningslånefonden har under år 1936 utgjort 3¹/₂ procent.

I anledning av riksdagens beslut om ändring av 7 § i reglementet för riksbankens styrelse och förvaltning från och med den 1 januari 1937, avseende grunderna för utlåningen från fonden, hava nya detaljbestämmelser utarbetats angående ifrågavarande utlåningsrörelse. Därjämte hava fullmäktige i samband härmed fastställt ny lydelse av vissa tjänstgöringsstadgar angående rörelsen.

§ 16.

Jämlikt gällande kungörelse angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från spannmålskreditfonden hava fullmäktige fastställt räntan å lån från nämnda fond under nu löpande konsumtionsår till 3 procent.

Räntan å lån från fonden utgjorde under nästförflutna konsumtionsår 3¹/₂ procent.

§ 17.

Föreskrivna inventeringar av huvudkontorets kassor och förvaringsrum hava under året ägt rum.

Därjämte har inventering av behållningarna i huvudkontorets samtliga förvaringsvalv och kassor ävensom av sedelkontorets behållningar av sedlar och sedelpapper verkställts.

Inspektioner av avdelningskontoren hava verkställts, av undertecknad *Rooth* vid kontoren i Göteborg och Visby, av undertecknad *Amné*r vid kontoren i Härnösand, Luleå, Sundsvall och Östersund,

av undertecknad *Björnsson* vid kontoren i Falun, Gävle, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Linköping, Norrköping, Umeå och Västerås,

av fd. bankofullmäktigen *Viktor Larsson* vid kontoren i Malmö, Halmstad, Jönköping, Kristianstad, Mariestad, Nyköping, Uppsala, Vänersborg och Växjö, samt

av vice riksbankschefen *Wilhelmsson* vid kontoret i Örebro.

Dessutom hava under året särskilda undersökningar genom därtill utsedda tjänstemän verkställts vid samtliga avdelningskontor.

Föreskrivna inventeringar av Tumba bruks kassa hava under året ägt rum, utan att anledning till anmärkning därvid förekommit.

§ 18.

Fullmäktige hava i föregående berättelser meddelat, att utredning påginge rörande tillverkningskostnaden för sedelpapper vid Tumba bruk. Denna utredning har nu utvidgats till att omfatta jämväl frågan, huruvida förändringar böra vidtagas beträffande riksbankens sedeltyper.

§ 19.

I enlighet med bankoutskottets beslut hava fullmäktige låtit verkställa ytterligare utredning av frågan om förflyttning av avdelningskontoret i Mariestad samt därmed sammanhörande förhållanden. Framställning i ämnet kommer att avlätas till bankoutskottet.

Spannmålskreditfonden.

Inspektioner och undersökningar.

Maskintillverkning av sedelpapper.

Mariestadskontorets förflyttning.

§ 20.

**Skärpning
av lag om
förbud mot
efterbild-
ning av
penning-
sedel.**

I anledning av den i fullmäktiges berättelse till 1936 års bankoutskott omnämnda framställningen till justitieombudsmannen om skärpning av bestämmelserna i lagen om förbud mot efterbildning av penningssedel har justitieombudsmannen framlagt ifrågavarande spörsmål för Kungl. Maj:t; och är ärendet för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

§ 21.

**Siffer-
uppgifter.**

För riktigheten av de å sid. 10—20 lämnade sifferuppgifterna ansvara tf. föreståndaren för räkenskapsavdelningen Viktor Rydin och tjänstemannen G. Gunnarson, vilka i riksbankens bokslut undertecknat, respektive kontrasignerat ifrågavarande räkningar.

§ 22.

**Berättelser
ang. avdel-
ningskon-
toren m. m.**

Fullmäktige överlämna härjämte från styrelserna för bankens samtliga avdelningskontor i behörig tid inkomna berättelser för år 1936 ävensom avdelningskontorens revisorers berättelser för år 1935.

I fråga om avdelningskontoren i Malmö och Luleå äro framställningar gjorda om avskrivning av vissa inom linjen förda fordringar. Dessa framställningar hava i vanlig ordning prövats av de för kontoren utsedda revisorerna; och hava fullmäktige för sin del icke något att erinra mot att ifrågavarande fordringar avskrivnas.

Stockholm den 14 januari 1937.

ADOLF AF JOCHNICK.

IVAR ROTH.

A. AMNÉR.

EDV. BJÖRNSSON.

STEN STENDAHL.

PETRUS NILSSON.

CONRAD JONSSON.

/ Carl Törneblad.